

§ 940

Valtuutettu Arja Karhuvaaran toivomusponsi luonnontilaisten ranta-alueiden säilyttämisestä Helsingin uudessa yleiskaavassa

HEL 2016-012079 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 26.10.2016 hyväksymän toivomusponnen (Arja Karhuvaara) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Karhuvaara Arja, toivomusponsi 2, Kvsto 26.10.2016 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään 26.10.2016 Helsingin uuden yleiskaavan - Kaupunkikaavan kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

"Hyväksyessään yleiskaavan kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään miten ranta-alueita rakennettaessa jäljellä olevat luonnontilaiset ranta-alueet voitaisi ensisijaisesti säilyttää luonnon muokkaamassa tilassa." (Arja Karhuvaara)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toi-

menpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkisuunnittelulautakunnan ja ympäristölautakunnan lausunnot.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin rantaviiva on muuttunut Helsingin kehityksen mukana melko täydellisesti erityisesti kantakaupungissa. Luonnonrannoille on tehty täyttöjä ja rakennettu asumista ja satamia. Kuitenkin suuri osuus Helsingin rannoista on luonnonmukaisia. Helsingin rantaviivan pituus on noin 290 km, josta rakennettua rantaviivaa on noin 75 km. Lisäksi Helsingissä on noin 300 saarta, joiden rannat ovat suurimmaksi osaksi luonnonrantoja. Uuden yleiskaavan suuret uudisrakentamisalueet eivät sijoitu rannoille vaan pääsääntöisesti sisämaahan.

Luonnontilaisten rantojen merkitys ja arvo on otettu huomioon yleiskaavan viherverkoston suunnittelun yhteydessä. Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa, joka on valmisteltu samanaikaisesti yleiskaavan valmistelun yhteydessä, on varattu uusia suojeltavia ranta-alueita. Nämä suojeltavat rannat on osoitettu yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakartalla. Yleiskaava määrää, että rannat suunnitellaan uusilla rakennettavilla alueilla julkisina, jolloin virkistyskäyttö on niillä mahdollista. Yleiskaava osoittaa myös koko Helsingin kattavan rantaraitin. Luonnonsuojelulain perusteella on jo suojeltu useita hiekkarantoja ja merenrantaniittyjä.

Luonnonrantoja on laajoina kokonaisuuksina Vanhankaupunginlahden ympäristössä ja Itä-Helsingissä. Alueilla, joilla virkistyskäyttöpaine on suuri, on tarve rakentaa ulkoilupolkuja ja rantarakenteita, jotta luonnonrannat voidaan säilyttää. Luonnonrantojen kulunohjauksen tarve on tuotu esiin mm. Lauttasaaren eteläosien ja Kallahdenniemen asemakaavoissa ja vuonna 2014 valmistuneessa Vanhankaupunginlahden hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Rakennettavien alueiden suunnittelussa rannat ovat osa virkistysalueiden ja julkisten ulkotilojen suunnittelua. Suunnittelussa otetaan huomioon alueiden käytettävyys, käyttäjämäärän lisäys, erilaisten merellisten toimintojen tarpeet, kaupunkikuva, merelliset maisemat ja mm. erilaisten teknisten rakenteiden tarpeet. Lisääntyvä käyttäjämäärä edellyttää rantojen rakentamista niin, että rantareitit ja rakenteet ovat turvallisia. Reittien rakentaminen ohjaa myös kulkua niin, että luontoarvot voidaan säilyttää kulutukselta. Tyypillisesti luonnon rannat ovat kallioisia, hiekkaisia tai pehmeitä ja siten vaikeakulkuisia. Tiiviiseenkin rakentamiseen on mahdollista jättää tai kehittää uusia luonnonmukaisia rantoja rakennetun puiston osiksi. Esimerkiksi Vartiosaassa lähes kaikki ran-

23.10.2017

nat uutta pienvenesatamaa lukuun ottamatta säilyvät luonnontilaisina virkistys- ja huvila-alueina.

Luonnonmukaisilla rannoilla on merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja mm. tulviin varautumisessa. Yleiskaavan Kaupunkiluonto -teemakartta esittää kehittämistarpeeksi siniverkoston, joka koostuu merialueen, merenlahtien, jokien, lampien, purojen, avo-ojien, rantabiotooppien sekä merenalaisen luonnon muodostama ekologinen verkostosta, jota kehitetään ottaen huomioon luontoarvot.

Luonnontilaisten rantojen kehittämistä on tarkasteltu kokonaisvaltaisesti kaupunkisuunnittelulautakunnan syksyllä 2016 hyväksymässä Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmassa. Viher- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelmassa tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi nousevat koko Helsingin rantavyöhykettä seuraileva rantareitti, virkistysaarten ja julkisen vesijoukkoliikenteen kehittäminen.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistetty Merellisen Helsingin yleissuunnitelma, joka on osa yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Yleissuunnitelman tavoitteena on merellisten alueiden kehittäminen ja maankäytön suunnittelu hallittuna kokonaisuutena. Suunnittelua tehdään yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien ja merellisten toimijoiden kanssa. Yhtenä työn tavoitteena on rantojen ja saariston resilienssin ja ilmaston muutokseen sopeutumisen turvaaminen ja ekologisen kehityksen tukeminen. Rantojen luonnon monimuotoisuus ja luontoarvot ovat tärkeässä osassa tässä työssä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Karhuvaara Arja, toivomusponsi 2, Kvsto 26.10.2016 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

23.10.2017

Asia/24

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 14.02.2017 § 46

HEL 2016-012079 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Kantakaupungin rannat ovat laajalti täyttömaata, mutta luonnonrantaa on Töölössä, Länsisatamassa, Kalliossa, Kluuvissa ja Kaivopuistossa. Muualla Helsingissä luonnontilaiseen rinnastettavat rantatyytit ovat yleisiä ja saaristossa vallitsevia. Useita hiekkarantoja ja merenrantaniittyjä on suojeltu luonnonsuojelulain mukaisesti, ja luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen lisää suojellun merenrannan ja Kallahdenniemen suojelualueen laajennus myös suojellun merenpohjan määrää. Yleiskaava on meritäyttöjen suhteen maltillinen, mutta muutamain paikoin se mahdollistaa myös rantaviivan siirtoa ja meritäyttöä. Näillä alueilla tarvitaan tarkkaa suunnittelua ja luontoarvojen täydentäviä kartoituksia.

Luontaisten rantojen merkitys luonnon monimuotoisuudelle on suuri. Helsingissä noudatettu vapaiden rantojen periaate mahdollistaa hyvin rantojen saavutettavuutta virkistyskäyttöön. Rantareittien rakentamista voi joskus aiheuttaa kompromissitarpeita luontoarvojen säilyttämisen kanssa, ja nämä ongelmakohdat on hyvä tunnistaa jatkosuunnittelussa.

Käsittely

14.02.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Lisätään kappaleen kolme alkuun seuraava lause: "Luontaisten rantojen merkitys luonnon monimuotoisuudelle on suuri." (ennen seuraavaa lausetta: Helsingissä noudatettu vapaiden rantojen periaate mahdollistaa hyvin rantojen saavutettavuutta virkistyskäyttöön.)

Kannattaja: Timo Pyhälähti

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä vastaehdotuksen.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.02.2017 § 58

HEL 2016-012079 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Helsingin rantaviiva on muuttunut Helsingin kehityksen mukana melko täydellisesti erityisesti kantakaupungissa. Luonnonrannoille on tehty täyttöjä ja rakennettu asumista ja satamia. Kuitenkin suuri osuus Helsingin rannoista on luonnonmukaisia. Helsingin rantaviivan pituus on noin 290 km, josta rakennettua rantaviivaa on noin 75 km. Lisäksi Helsingissä on noin 300 saarta, joiden rannat ovat suurimmaksi osaksi luonnonrantoja. Uuden yleiskaavan suuret uudisrakentamisalueet eivät sijoitu rannoille vaan pääsääntöisesti sisämaahan.

Luonnontilaisten rantojen merkitys ja arvo on otettu huomioon yleiskaavan viherverkoston suunnittelun yhteydessä. Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa, joka on valmisteltu samanaikaisesti yleiskaavan valmistelun yhteydessä, on varattu uusia suojeltavia ranta-alueita. Nämä suojeltavat rannat on osoitettu yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakartalla. Yleiskaava määrää, että rannat suunnitellaan uusilla rakennettavilla alueilla julkisina, jolloin virkistyskäyttö on niillä mahdollista. Yleiskaava osoittaa myös koko Helsingin kattavan rantaraitin.

Luonnonrantoja on laajoina kokonaisuuksina Vanhankaupunginlahden ympäristössä ja Itä-Helsingissä. Alueilla, joilla virkistyskäyttöpaine on suuri, on tarve rakentaa ulkoilupolkuja ja rantarakenteita, jotta luonnontarvot voidaan säilyttää. Luonnonrantojen kulunohjauksen tarve on tuotu esiin mm. Lauttasaaren eteläosien ja Kallahdenniemen asemakaavoissa ja vuonna 2014 valmistuneessa Vanhankaupunginlahden hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Rakennettavien alueiden suunnittelussa rannat ovat osa virkistysalueiden ja julkisten ulkotilojen suunnittelua. Suunnittelussa otetaan huomioon alueiden käytettävyys, käyttäjämäärän lisäys, erilaisten merellisten toimintojen tarpeet, kaupunkikuva, merelliset maisemat ja mm. erilaisten teknisten rakenteiden tarpeet. Lisääntyvä käyttäjämäärä edellyttää rantojen rakentamista niin, että rantareitit ja rakenteet ovat turvallisia. Reittien rakentaminen ohjaa myös kulkua niin, että luontoarvot voidaan säilyttää kulutukselta. Tyypillisesti luonnon rannat ovat kallioisia, hiekkaisia tai pehmeitä ja siten vaikeakulkuisia. Tiiviiseenkin rakentamiseen on mahdollista jättää tai kehittää uusia luonnonmukaisia rantoja

23.10.2017

rakennetun puiston osiksi. Esimerkiksi Vartiosaassa lähes kaikki rannat uutta pienvenesatamaa lukuun ottamatta säilyvät luonnontilaisina virkistys- ja huvila-alueina.

Luonnonmukaisilla rannoilla on merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja mm. tulviin varautumisessa. Yleiskaavan Kaupunkiluonto- teemakartta esittää kehittämistarpeeksi siniverkoston, joka koostuu merialueen, merenlahtien, jokien, lampien, purojen, avo-ojien, rantabiotooppien sekä merenalaisen luonnon muodostama ekologinen verkostosta, jota kehitetään ottaen huomioon luontoarvot.

Luonnontilaisten rantojen kehittämistä on tarkasteltu kokonaisvaltaisesti kaupunkisuunnittelulautakunnan syksyllä 2016 hyväksymässä Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmassa. Viher- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelmassa tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi nousevat koko Helsingin rantavyöhykettä seuraileva rantareitti, virkistysaarten ja julkisen vesijoukkoliikenteen kehittäminen.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on käynnistetty Merellisen Helsingin yleissuunnitelma, joka on osa yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Yleissuunnitelman tavoitteena on merellisten alueiden kehittäminen ja maankäytön suunnittelu hallittuna kokonaisuutena. Suunnittelua tehdään yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien ja merellisten toimijoiden kanssa. Yhtenä työn tavoitteena on rantojen ja saariston resilienssin ja ilmaston muutokseen sopeutumisen turvaaminen ja ekologisen kehityksen tukeminen. Rantojen luonnon monimuotoisuus ja luontoarvot ovat tärkeässä osassa tässä työssä.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi